przewodnik rowerowy

Pośród pól, łąk i lasów, jezior i jeziorek, wsi wśród pagórków położonych

Wydawca	**Ełckie Stowarzyszenie Ekologiczne** **ul. Parkowa 12** **19-300 Ełk**
Tekst i opracowanie trasy	**Jarosław Wasilewski**
Zdjęcia	**Emilia Sigiel**
Konsultacja merytoryczna	**Ewelina Sigiel-Salamonowicz**
Opracowanie, skład, mapy	**EURO PILOT Sp. z o.o.** **ul. S. Konarskiego 3** **01-355 Warszawa** **tel. +48 22 664 37 20, +48 22 664 50 91** **www.europilot.com.pl**

ISBN 978-83-8009-778-0

„Czy znajduje się w Polsce wiele miejsc, gdzie można bez obaw oddychać pełną piersią, gdzie w przerwie między zabawą na plaży orzeźwić się kąpielą w jeziorze? Odbyć wycieczkę do lasu po kwiaty i owoce a potem bez strachu ugasić pragnienie wodą prosto z kranu? Właśnie takim miastem jest Ełk. Jedno z największych miast regionu, które usytuowane jest na Mazurach w „Zielonych Płucach Polski" nad rzeką i jeziorem o tej samej nazwie Ełk". Tak właśnie piękno powiatu ełckiego opisuje A. Charaszewicz, M. Kopera, A. Sosnowska, w książce „Oblicza Polski północno-wschodniej". Natomiast K. Panasik, w przewodniku „Warmia i Mazury przewodnik po regionie" tak widzi ten kawałek ziemi: „Patrząc na mapę powiatu nasuwa się tu jedyne trafne skojarzenie z sylwetką barwnego motyla w spokojnym locie. Tak zróżnicowana konfiguracja terenu powiatu ełckiego dodaje swojego uroku i piękna tutejszemu krajobrazowi. Wzniesienia porośnięte lasami, opadające ku pojeziernym obniżeniom terenu tworzą interesująco tajemnicze zakątki". Powiat ełcki ze swoimi urozmaiconymi krajobrazami i mnogością jezior jest terenem bardzo atrakcyjnym do uprawiania turystyki rowerowej. Dla amatorów tej formy turystyki proponujemy szereg tras rowerowych, bazujących i na utwardzonych ścieżkach rowerowych miast, ale i wiodących również polnymi drogami, czy wąskimi, często trudnymi do pokonania ścieżkami. Ze względu na urozmaiconą rzeźbę terenu i zróżnicowany rodzaj nawierzchni, po których trasy przebiegają, zalecamy wykorzystanie roweru górskiego. Mamy nadzieję, że nawet Ełczanie, będący, na co dzień z rowerem za pan brat, odkryją w tych trasach coś nowego i ciekawego dla siebie.

Zapraszamy na około 31 kilometrową przejażdżkę ścieżką rowerową. Ścieżka wiedzie pośród pagórków, pól, łąk i lasów. Na trasie odnaleźć można ginące już wiejskie krajobrazy, m.in. – polne drogi, przy których rosną wiekowe, rosochate wierzby. Możliwość podziwiania rozległej panoramy z punktu widokowego na wzgórzu Bunelka. Na trasie jeziora: Ełckie, Szarek, Mącze, Karbowskie, rzeka Ełk. Ścieżka rowerowa nie jest oznakowana w terenie. Czasami w terenie łączy się z oznakowanym szlakiem niebieskim.

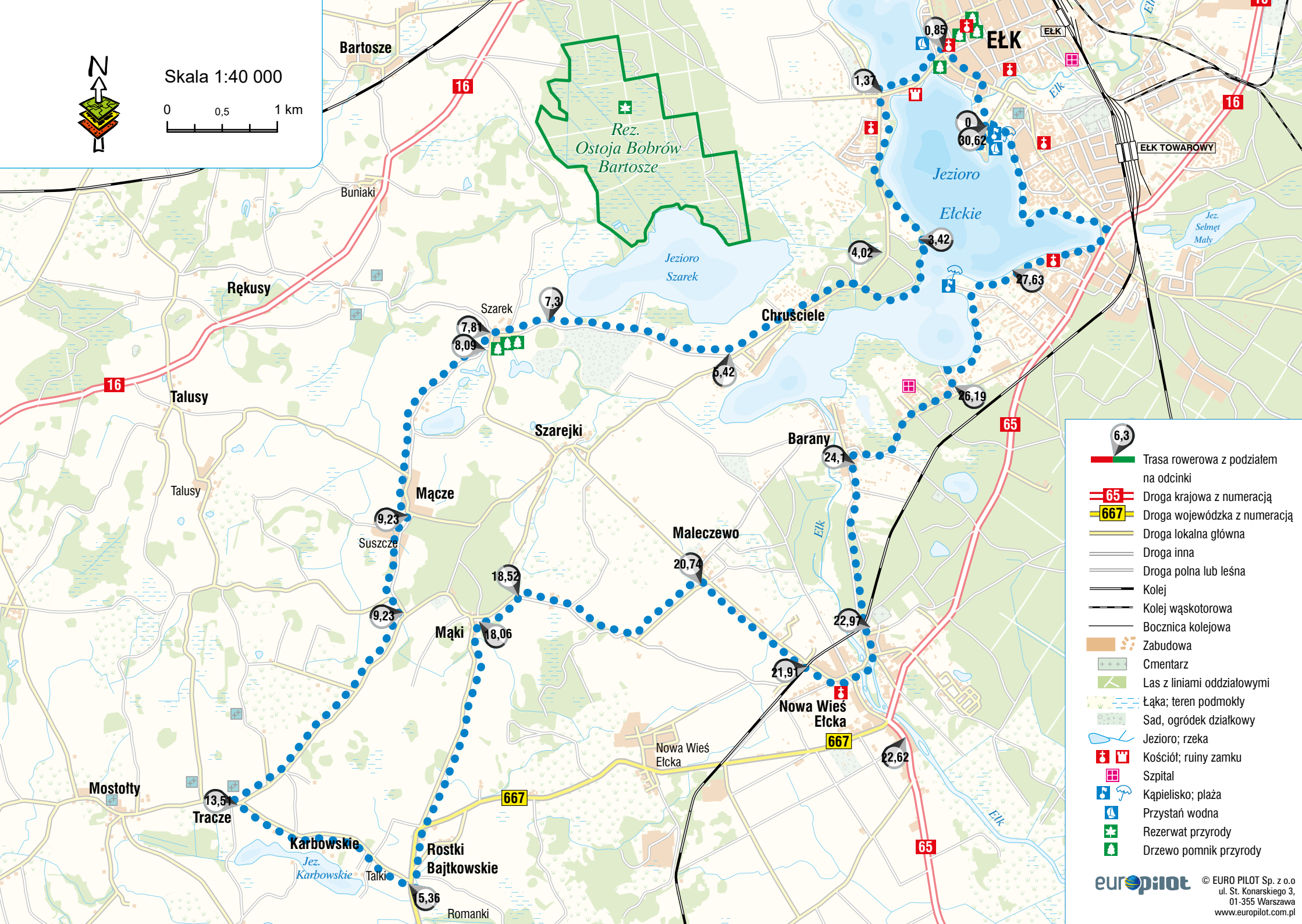

europilot
© EURO PILOT Sp. z o.o
ul. St. Konarskiego 3,
01-355 Warszawa
www.europilot.com.pl

Jezioro Ełckie
Os. Podgrodzie (bud.)
135
Ruiny zamku krzyżackiego
OS. GRUNWALDZKIE
Mazowiecka
Mazowiecka z Bogdańca
Ks. Witolda
Kośc. Bł. Karoliny Kózków
Zawiszy Zbyszka z Bogdańca
Jadwigi
Królowej Jadwigi
Książąt Mazowieckich
Ks. Anny
Danusi
Jagienki
Juranda
J. Długosza
Kukułcza
Bociania
Żurawia
Słowicza
Perkoza
Krucza
Jaskółcza
Ekologiczna
Sowia
Wróblowa
Rybitwy
Szpacza
Jaśkrzębia
Kaczeżla
125
Os. Bocianie Gniazdo
Rezerwat Ostoja Bobrów „Bartosze”
127
Jez. Szarek
Gmina Ełk
Wczasowa
Sosnowa
Chruściele
Os. Podgrodzie
Urz. Gminny
Roosevelta
Armii Krajowej
Rybackiego
F. Chopina
WOJSKA POLSKIEGO
Cicha
Nadrzeczna
Czarna
Kąpielowa
T. Kościuszki
Zeromskiego
Plac Katedralny
Str. Rynek
Szkolna
Pl. Jana Pawła II
Park Sapera
Ełk
J. KILIŃSKIEGO
Parkowa
Rondo Saperów
Centr. Edukacji Ekolog.
Targowa
Cmentarna
Cmentarz
Kaufland
Kośc. Ducha Świętego
Piękna
Koszykowa
OS. J. KOCHANOWSKIEGO
OS. BOGDANOWICZA
J. Matejki
S. Wyspiańskiego
M. Kopernika
G. Zapolskiej
B. Prusa
C. K. Norwida
Rej
Kwiatowa
M. Konopnickiej
N. Nałkowskiej
M. Dąbrowskiej
J. Korsaka
E. Plater
Krzywa
Rondo Cz. Nalborskiego ps. „Dzik”
Kośc. Św. Rafała Kalinowskiego
Ks. J. Popiełuszki
Kard. S. Wyszyńskiego
Jana Pawła II
OS. JEZIORNA
Św. Franciszka
Św. D. Savio
Św. R. Kalinowskiego
Św. M. M. Kolbe
Św. Samsela
Św. Wojciecha
Św. bpa Kolbe
Matki Teresy z Kalkuty
Św. Bosko
Jezierna
Robotnicza
Brata J. Jakubczaka
Skw. ks. K. Foksa
Wielkanocna
Św. Ojca Pio
MOSiR
Ełcka Kolej Wąskotorowa
Suwalska Specjalna
Strefowa
Żelazna
Miedziana
Towarowa
Cmentarz
Strefa Ekonomiczna – Podstrefa Ełk
Okrężna
Handlowa
Ciepła
Przytorowa
Dojazdowa
Sasankowa
Wrzosowa
Rumiankowa
Jagodowa
Konwalia
Malinowa
Pozłomkowa
65
PRZEMYSŁOWA
OS. POD LASEM
Jez. Szyba
Jez. Selmęt Mały
Skorzana
Garbarska
Krótka
Kolejowa
EŁK-SZYBA
OS. WCZASOWE
EŁK-SZYBA WSCH.
Leśna
Lipowa
Sosnowa
Dębowa
Świerkowa
Letniskowa
Wakacyjna
Jasna
Ogrodowa
Internat
GRAJEWSKA
BIAŁYSTOK, WARSZAWA
PISZ
GRAJEWO
OS. BARANKI
BARANY
Baranki
Zimowa
Spacerowa
Wiosenna
Leśna
Jesienna
Szpitalna
Lekarska
W. Matemika
121
125

Przebieg trasy:

CEE – Chruściele – Bunelka (punkt widokowy) – Szarek – Mącze – Karbowskie – Rostki Bajtkowskie – Mąki – Szarejki – Maleczewo – Nowa Wieś Ełcka – Barany – Ełk

Dystans: ~ 30,6 km

utwardzone ścieżki rowerowe:	4,75 km ~ 15,5%
asfalt:	9,37 km ~ 30,6%
drogi gruntowe:	13,3 km ~ 43,5%
ścieżki gruntowe:	3,18 km ~ 10,4%

Czas przejazdu: 3-4 godziny

Przydatne informacje:

↑ kierunek jazdy – prosto

← kierunek jazdy – w lewo

→ kierunek jazdy – w prawo

! miejsca, w których należy zachować szczególną uwagę

0,0
Start

Centrum Edukacji Ekologicznej w Ełku – Placówka oświatowa wychowania pozaszkolnego, jednostka organizacyjna Urzędu Miasta w Ełku. Głównym zadaniem Centrum Edukacji Ekologicznej jest propagowanie idei ekorozwoju oraz kształtowanie społecznego poparcia dla ekologicznych działań samorządu. Zadanie realizowane jest poprzez prowadzenie edukacji ekologicznej i przyrodniczej, rozwijanie turystyki i krajoznawstwa, inspirowanie ruchu ochrony środowiska, współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz społecznością lokalną i regionalną, wspieranie i upowszechnianie idei samorządności oraz wspieranie i promowanie inicjatyw samorządu lokalnego zmierzających do podniesienia jakości środowiska i życia mieszkańców. W swojej ofercie Centrum proponuje: jednodniowe zajęcia z zakresu edukacji przyrodniczej i ekologicznej dla przedszkoli, dzieci i młodzieży szkolnej, konferencje, seminaria, warsztaty dla dorosłych, wydawnictwa oraz festyny i konkursy.

0,0
→ km

Stojąc twarzą do budynku CEE skręcamy na prawo i zaczynamy przejażdżkę po polbrukowej ścieżce rowerowej, która sąsiaduje bezpośrednio z pieszym ciągiem spacerowym. Przejeżdżamy promenadą spacerową przez „Zielony mostek" u ujścia rzeki Ełk do Jeziora Ełckiego. Przejeżdżamy bezpośrednio nad brzegiem Jeziora Ełckiego.

Jezioro Ełckie *jest 12-tym, co do głębokości i 120-tym, co do wielkości jeziorem w Polsce, położonym na wysokości 120 m n.p.m., o powierzchni 380 ha i głębokości maksymalnej 56 m. Jezioro Ełckie utrzymuje się w II klasie czystości.*

Ełcka promenada *– Jedna z wielu atrakcji Ełku, która sytuowana jest wzdłuż brzegu jeziora, które leży w samym centrum miasta, jest ulubionym miejscem spotkań i spacerów. Piękny deptak, stylowe latarnie i ławeczki, a do tego mnóstwo zieleni i woda sprawiają, że na promenadzie skupiło się życie kulturalne miasta.*

0,85 ← km

Skręcamy w lewo w ulicę Zamkową. Przejeżdżamy przez most na Jeziorze Ełckim z 1910 r. prowadzący na Wyspę Zamkową. Po obu stronach mamy widok na Jezioro Ełckie. Po prawej pozostałości zamku krzyżackiego.

Zamek krzyżacki *– W odległych czasach na wysepce Jeziora Ełckiego powstała pierwsza strażnica Jaćwingów. Krzyżacy wznieśli*

tam w latach 1398–1406 drewniany zamek, którego budowę nadzorował ówczesny komtur bałgijski, późniejszy Wielki Mistrz Zakonu – Ulrich von Jungingen. Zamek, połączony z lądem drewnianym zwodzonym mostem, miał istotne znaczenie strategiczne oraz dawał dobre zabezpieczenie okolicznej ludności. W roku 1410 został zburzony przez wojska polskie pod wodzą Władysława Jagiełły, ale niebawem go odbudowano, już, jako zamek ceglany. Po sekularyzacji zakonu w 1525 roku ełcki zamek stał się siedzibą starosty, potem także sądów. Duży pożar w 1833 roku wymusił remont, który zmienił zasadniczo wygląd dawnej warowni, zaadaptowanej na więzienie. W XIX wieku wyspę połączono z lądem groblą, czyniąc ją półwyspem. Na wyspę zamkową na Jeziorze Ełckim prowadzi most z zachowanymi do dziś pozostałościami po oświetleniowych lampach gazowych.

1,37 ← km

Na ul. Zamkowa 7 (koniec grobli na ul. Zamkowej) wjeżdżamy w lewo w ścieżkę gruntową nad jeziorem; jedziemy oznakowanym szlakiem niebieskim. Ścieżka wiedzie brzegiem Jeziora Ełckiego. Po przejechaniu 70 m, po lewej, nad brzegiem jeziora leży okazały głaz narzutowy. Odcinek bardzo malowniczy, lecz trudny, gdyż przejazd mogą utrudniać powalone drzewa.

3,42 → km

Na rozwidleniu ścieżek wybieramy kierunek w prawo i wjeżdżamy na ścieżkę gruntową, trzymając się szlaku niebieskiego. Oddalamy się tym samym od Jeziora Ełckiego.

4,02 ! → km

Wjeżdżamy na ruchliwą drogę asfaltową na łuku zakrętu (miejsce niebezpieczne, w którym należy zachować szczególną ostrożność). Przepust na kanale łączącym jeziora: Ełckie i Szarek. Przejeżdżamy przez wieś Chruściele. Droga wiedzie pomiędzy dwoma jeziorami: Ełckim – z lewej i jeziorem Szarek – z prawej.

Jezioro Szarek *– (120,5 m. n.p.m., powierzchnia – 132 ha, długość – 2125 m, szerokość – 1160 m, głębokość maksymalna – 4,7 m, głębokość średnia – 2,3 m, III klasa*

czystości). Jest to płytki zbiornik o miernie rozwiniętej linii brzegowej. Jezioro łączy się wąskim odpływem z Jeziorem Ełckim.

5,42 → km

Skrzyżowanie z drogą gruntową prowadzącą do wsi Szarek. Skręcamy w prawo w drogę gruntową. Po prawej widzimy jezioro Szarek. Widoczny po drugiej stronie jezioro las, to rezerwat faunistyczny „Ostoja bobrów Bartosze".

Rezerwat faunistyczny „Ostoja bobrów Bartosze" *– na terenie powiatu ełckiego faunistyczny rezerwat przyrody o powierzchni 190 ha. W rezerwacie znaleźć można ponad 270 gatunków roślin, a także interesujące okazy miejscowej fauny. Obejmuje on silnie podtopione torfowisko niskie porośnięte brzozą z bogatym*

podszytem, złożonym z wierzby, kruszyny i świerka. Torfowisko jest miejscem gnieżdżenia się bobrów. W otoczeniu bory sosnowe.

7,30 ↑ km

Po lewej widzimy Wzgórze Bunelka. Na szczyt wzgórza wiedzie ścieżka, następnie kamienne schody. Przejeżdżamy przez wieś Szarek. Możliwość podziwiania koni ze stadniny Szarek.

Wzgórze Bunelka *(167 m. n.p.m.) . Punkt widokowy. Na szczycie znajduje się cmentarz z 1915 roku. Na kamiennym cokole ustawiony jest 6 -metrowy drewniany krzyż i marmurowa tablica o treści: CMENTARZ WOJENNY „BUNELKA" 1914–1918 MIEJSCE SPOCZYNKU 23 ŻOŁNIERZY NIEMIECKICH I 64 ROSYJSKICH w języku polskim i niemieckim.*

7,81 ← km

Szarek; skrzyżowanie dróg. Skręcamy w lewo i przejeżdżamy przez wieś Szarek. Po lewej, w dawnym parku przypałacowym widoczne okazałe dęby (pomniki przyrody). Niestety, te dęby oraz pomnikowy żywotnik olbrzymi są niedostępne dla turystów, ponieważ znajdują się na terenie prywatnym. Na jednym z budynków mieszkalnych można zobaczyć interesujące murale.

8,09 → km

Szarek; skrzyżowanie z drogą gruntową; przy skrzyżowaniu przydrożny krzyż. Skręcamy w prawo na Mącze oznakowanym szlakiem niebieskim. Po lewej widzimy zabudowania wsi Mącze i Jezioro Mącze.

9,23 → km

Skrzyżowanie dróg polnych w Mączach. Skręcamy na prawo w drogę gruntową na oznakowany szlak niebieski. Przejeżdżamy przez wieś Mącze.

10,06 → km

Skrzyżowanie w Mączach, przy skrzyżowaniu przydrożny krzyż. Skręcamy w prawo oznakowanym szlakiem niebieskim. Przejeżdżamy przez wieś Mącze.

10,26 ! ← km

Skrzyżowanie dróg polnych. Skręcamy w lewo oznakowanym szlakiem niebieskim. Przejeżdżamy zapomnianą drogą polną. Droga w prawo prowadzi do „Ekoosady Mącze", gdzie mieszkają trzy rodziny, prowadzące gospodarstwa ekologiczne.

11,14 → km

Skrzyżowanie z drogą asfaltową. Skręcamy w prawo oznakowanym szlakiem niebieskim. Droga pnie się pod górę. W końcu jesteśmy na szczycie rozległego wzniesienia (175 m.n.p.m.), z którego roztacza się malowniczy widok.

13,51 ← km

Skrzyżowanie z drogą gruntową. Skręcamy w lewo na Karbowskie. Po prawej widoczne w dole, zarastające Jezioro Karbowskie. Przejeżdżamy przez wieś Karbowskie.

Jezioro Karbowskie *– Jezioro Bajtkowo Małe (Karbowskie) położone jest koło miejscowości Karbowskie. Powierzchnia lustra wody wynosi 25,6 ha. Jezioro jest płytkie. Jego maksymalna*

głębokość wynosi 5,2 m, a głębokość średnia 2,1 m. Widać wyraźny podział na dwie części – część zachodnia, płytka, całkowicie zarośnięta roślinnością zanurzoną, z dużymi osadami mułu, oraz część wschodnia, głębsza, z ubogą roślinnością.

15,36
! ← km

Skrzyżowanie z drogą nr 667. Skręcamy w lewo na Rostki – Ełk. Wieś Rostki Bajtkowskie. Odcinek niebezpieczny (zjazd z drogi nr 667 odbywa się na łuku zakrętu).

15,90
← km

Skrzyżowanie z drogą gruntową. Skręcamy w lewo na Mąki. Długi zjazd polną drogą pośród rosochatych wierzb.

17,87
↑ km

Wieś Mąki.
Przejeżdżamy prosto przez wieś Mąki.

18,06
→ km

Skrzyżowanie w Mąkach; Przy skrzyżowaniu – przydrożny krzyż. Skręcamy w prawo na Szarejki – Ełk. Wieś Mąki. Po drugiej stronie drogi duża kępa rdestu sachalińskiego (jedynej z najbardziej okazałych bylin).

18,52
→ km

Skrzyżowanie z drogą gruntową. Skręcamy w prawo na Farmę Mazurską. Przejazd pośród pól i łąk.

19,10
↑ km

Jadąc prosto po lewej stronie widzimy Farmę Mazurską.

19,84
← km

Skrzyżowanie dróg polnych; Przy skrzyżowaniu – przydrożny krzyż. Skręcamy w lewo do Maleczewo.

20,74
→ km

Malczewo, skrzyżowanie z drogą asfaltową. Skręcamy na prawo do Nowej Wsi Ełckiej. Przejeżdżamy przez wieś Maleczewo.

21,91 ↑ km

Nowa Wieś Ełcka, przejazd kolejowy. Jedziemy prosto. Za przejazdem widoczne są stojące wzdłuż ulicy tzw. „kochówki” – charakterystyczne domki mieszkalne, budowane za czasów rządów Ericha Kocha, gaulaitera Prus Wschodnich.

22,37 ← km

Skrzyżowanie w Nowej Wsi Ełckiej. Przed skrzyżowaniem – po prawej, kościół parafialny (budowla współczesna). Za skrzyżowaniem – po lewej, budynek dawnego młyna, mieszczący obecnie małą elektrownię wodną.

22,62 ← km

Most i jaz na rzece Ełk. Za mostem skręcamy w lewo. Po lewej widzimy rzekę Ełk.

Rzeka Ełk *– Rzeka na Pojezierzu Mazurskim, prawy dopływ Biebrzy, długość 114 km. Rzeka Ełk jest prawobrzeżnym dopływem Biebrzy. Swój początek bierze na Szeskiej Górze koło Gołdapi. Początkowy odcinek rzeki (do ujścia do jeziora Łaśmiady) nosi nazwy Czarna Struga i Łaźna Struga. Nazwę Ełk przybiera po przepłynięciu Jeziora Ełckiego w kierunku południowym. Uchodzi do Biebrzy w okolicach miejscowości Wroceń, położonej na obrzeżach Bagien Biebrzańskich.*

22,97 ↑ km

Przejazd kolejowy. Koniec Nowej Wsi Ełckiej. Jedziemy prosto drogą gruntową. Z lewej – widoczny most kolejowy na rzece Ełk. Przed nami – las.

24,10 ↑ km

Wieś Barany. Jedziemy prosto droga asfaltową. Przejeżdżamy przez wieś Barany.

24,70 → km

Skrzyżowanie dróg, skręcamy w prawo na Ełk. Przejeżdżamy przez wieś Barany. Przejeżdżamy ul. Baranki. Po lewej – szpital „Pro – Medica".

26,02 → km

Skrzyżowanie z ul. Jesienną, skręcamy w lewo w ulicę Jesienną i jedziemy polbrukiem. Na rogu ulic: Baranki i Jesiennej – budynki Caritas.

26,19 → km

Skrzyżowanie, skręcamy w prawo w ulicę Jesienną 5 i przejeżdżamy nieutwardzoną drogą osiedlową.

26,37 → km

Skręcamy w lewo w ścieżkę gruntową nad Jeziorem Ełckim. Po lewej zachodnie, najpłytsze ploso Jeziora Ełckiego.

26,76 → km

Ujście kolektora wód deszczowych. Jedziemy prosto ścieżką gruntową. Po lewej zachodnie ploso Jeziora Ełckiego.

26,90 → km

Jedziemy prosto i wjeżdżamy na ścieżkę rowerową. Ścieżka rowerowa przecina półwysep Lisi Ogon. Po prawej Osiedle Jeziorna, Szkoła Podstawowa nr 5 i hala sportowa MOSiR.

27,63 → km

Promenada spacerowa nad Jeziorem Ełckim, po lewej widzimy pomost na Jeziorze Ełckim. Ścieżka rowerowa skręca lekko w prawo

i prowadzi wzdłuż wybrzeża Jeziora Ełckiego. Z pomostu widok na środkowy basen Jeziora Ełckiego (największy i najgłębszy), miasto, wyspę zamkową i most na Jeziorze Ełckim). Po prawej widzimy osiedle Jeziorna. Przejeżdżamy wzdłuż wybrzeża Jeziora Ełckiego. Na wysokich skarpach nad brzegiem jeziora występuje roślinność kserotermiczna. Przejeżdżamy przez tereny plaży miejskiej. Po prawej widzimy pole namiotowe i korty tenisowe, po lewej – zatoka Jeziora Ełckiego z kąpieliskiem miejskim.

30,62
→ km

Centrum Edukacji Ekologicznej w Ełku.

Koniec trasy.

Sfinansowano z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Olsztynie

Centrum Edukacji Ekologicznej w Ełku
ul. Parkowa 12
19-300 Ełk
tel.: 87/610 16 24
www.cee.elk.pl